

DRAFTINGE SOLPARK

Underlag till avgränsningssamråd enligt 6 kap.
miljöbalken avseende uppförande och drift av en
solkraftspark på Draftinge Mosse i Gislaved kommun

2025-03-28

Versionshistorik	Datum	Revidering
Samrådsunderlag länsstyrelse och kommun	2025-01-30	Originaldokument
Samrådsunderlag allmänhet och särskilt berörda	2025-03-07	Tillägg i avsnitt 1.1 avseende prövning av vattenverksamhet. Tillägg i avsnitt 3.3 och 3.9 samt 4.1 och 4.3 gällande återvätningsprojekt och genomförd avverkning längs verksamhetsområdets nordvästra gräns.

VERKSAMHETSUTÖVARE

EnBW Sverige AB

Org nr. O559132-8884

www.enbw.se

KONSULT

Renewable Sweden AB

Org nr. 559134-5128

www.renewablesweden.com

Kartunderlag: © Lantmäteriet
Foto: Olle Nyström om inget annat anges

INNEHÅLL

1	INLEDNING	1
1.1	SAMRÅD ENLIGT 6 KAP. MILJÖBALKEN	1
1.2	ANDRA TILLSTÅND OCH DISPENSER	1
1.3	TIDPLAN.....	1
2	PROJEKTBESKRIVNING	2
2.1	LOKALISERING	2
2.2	VERKSAMHETSUTÖVARE	2
2.3	OMFATTNING OCH UTFORMNING	3
2.4	AVVERKNING OCH MARKBEREDNING	4
2.5	ANLÄGGNING AV VÄG OCH TRANSPORTER.....	4
2.6	INHÄGNAD OCH ÖVERVAKNING.....	4
2.7	FÖRANKRING OCH BYGGNATION	4
2.8	PANELMONTAGE OCH ANSLUTNING AV ELEKTRISK UTRUSTNING.....	5
2.9	DRIFT OCH SKÖTSEL AV ANLÄGGNINGEN	6
2.10	SKÖTSEL AV MARKEN	6
2.11	AVVECKLING	6
3	OMRÅDESBESKRIVNING	8
3.1	TERRÄNG OCH MARKANVÄNDNING.....	8
3.2	GEOLOGI.....	13
3.3	HYDROLOGI	14
3.4	KOMMUNALA PLANER	16
3.5	SKYDDADE OMRÅDEN	17
3.6	NATURVÄRDEN.....	17
3.7	DJUR OCH FÅGLAR.....	18
3.8	KULTURMILJÖ	19
3.9	LANDSKAP.....	19
3.10	BOENDEMILJÖ	20
3.11	FRILUFTSLIV OCH ALLEMANSRÄTT	20
3.12	ALLMÄNNA INTRESSEN	20
4	KONSEKVENSER AV VERKSAMHETEN	21
4.1	LANDSKAP OCH BOENDEMILJÖ	21
4.2	FRILUFTSLIV OCH ALLEMANSRÄTT	21
4.3	HYDROLOGI	21

4.4	NATURMILJÖ	22
4.5	DJUR OCH FÅGLAR.....	22
4.6	KULTURMILJÖ.....	23
5	REFERENSER.....	24

Administrativa uppgifter

Anläggningsnamn	Draftinge Solpark
Fastighetsbeteckning	Draftinge 1:13 (4)
Adress	Börjagård 8333 73 Bredaryd
Län	Jönköping
Kommun	Gislaved

VERKSAMHETSUTÖVARE

Namn	EnBW Sverige AB
Adress	Violinvägen 1, 311 76 Falkenberg
Org.nr.	559132-8884
Kontaktperson	Patrik Zaman
Tel	+46 73-472 22 49
E-post	p.zaman@enbw.com

KONSULT

Namn	Renewable Sweden AB
Org nr.	559134-5128
Uppdragsledning	Hanna Lind
Samrådsunderlag och kartor	Amanda Broberg, Anna-Karin Lindqvist
Kvalitetsgranskning	Hanna Lind

1 INLEDNING

Sverige har högt ställda klimatambitioner och mål om en 100 % fossilfri elproduktion till år 2040. Riksdagen har dessutom beslutat om ett klimatpolitiskt ramverk med ett mål om att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser i Sverige senast år 2045. Att nå dit kommer bli en stor utmaning för hela samhället. Samtidigt som utmaningen är stor, är klimatomställningen förenad med möjligheter till stora positiva synergieffekter, såsom renare luft, bättre stadsmiljö och tryggare energiförsörjning.

Syftet med Draftinge solpark är att förse södra Sveriges elnät med förnybar energi från solen. Solkraft har ett avsevärt lägre koldioxidavtryck än fossila energikällor och medverkar till att nå det nationella målet om 100 % fossilfri elproduktion år 2040. Draftinge solpark omfattar cirka 80 ha och beräknas kunna producera cirka 75 000 MWh förnybar el per år. Verksamheten skulle ge södra Sverige mer lokalt producerad el och samtidigt bidra till att uppnå klimatmålen.

1.1 Samråd enligt 6 kap. miljöbalken

Verksamhetsutövaren har för avsikt att ansöka om frivilligt tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken för en solcellsanläggning på Draftinge mosse i Gislaved kommun, Jönköpings län. I de delar som verksamheten utgör vattenverksamhet kommer detta prövas enligt 11 kap. miljöbalken. Som ett led i båda prövningarna ska en specifik miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken genomföras. De åtgärder som planeras förutsätts medföra betydande miljöpåverkan. Av den anledningen genomförs inte något undersökningssamråd. Detta dokument utgör underlag för avgränsningssamråd enligt 6 kap. 20 § miljöbalken. Samrådet avser både prövning av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. För verksamheten kommer erforderliga utredningar att genomföras och en miljökonsekvensbeskrivning att ges in till prövningsmyndigheten.

1.2 Andra tillstånd och dispenser

- Bygglov kommer att sökas för transformatorstationer samt eventuellt batterilager och nätinkopplingsstation.
- Ansökan om dispens från terrängkörningslagen kommer att sökas.

1.3 Tidplan

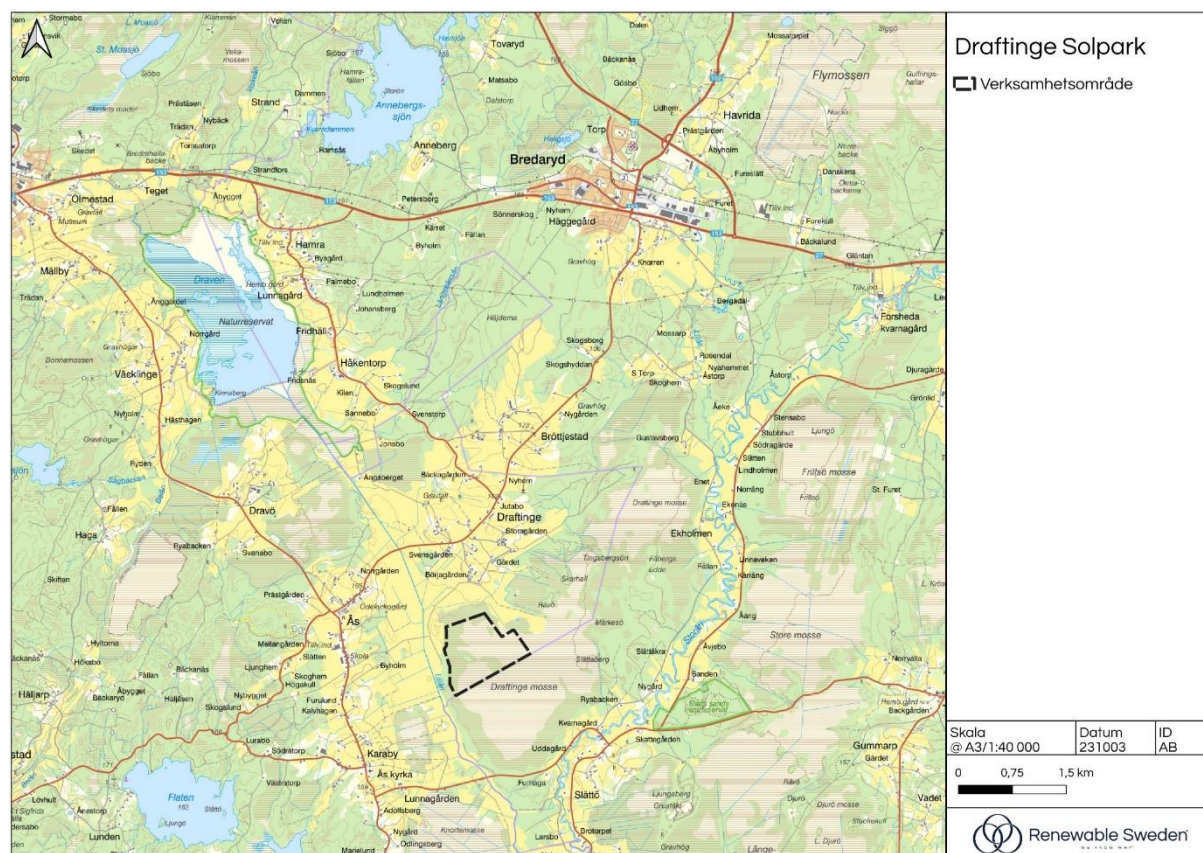
Efter genomfört samråd påbörjas arbete med nödvändiga utredningar och miljökonsekvensbeskrivning. Ansökan beräknas skickas in till prövningsmyndigheten under år 2025. Efter besked om elanslutning samt miljötillstånd kommer detaljprojektering att påbörjas. Bygglov samt eventuella andra erforderliga lov och dispenser söks. Efter färdig detaljprojektering påbörjas avverkning och byggnation. Tiden från påbörjad detaljprojektering till driftklar solpark bedöms uppgå till ca 12–24 månader, beroende på leveranstider för utrustningen. Solparken beräknas vara klar för driftsättning år 2028 enligt indikation från elnätsägaren.

2 PROJEKTBESKRIVNING

2.1 Lokalisering

EnBW Sverige AB planerar att uppföra en solcellsanläggning i Gislaved kommun, Jönköpings län. Verksamhetsområdet omfattar 80 ha och är beläget cirka 6 km söder om Bredaryd tätort, inom fastigheten Draftinge 1:13 (4), se Figur 1. Fastigheten ägs av en privatperson, med vilken arrendeavtal har tecknats.

Stora delar av verksamhetsområdet benämns som *Draftinge mosse*, och en dominerande del av området utgörs av mossmark med vegetationstäcke. I utkanterna av mossen växer barrskog. Området arrenderas ut för jakt och delar av området brukas enligt en gällande skogsbruksplan.

Figur 1. Översiktskarta. Verksamhetsområdet ligger ca 6 km söder om Bredaryd tätort.

2.2 Verksamhetsutövare

Sökande för verksamheten EnBW Sverige AB (nedan kallad verksamhetsutövaren) har sitt säte i Falkenberg och Göteborg. Företaget har som mål att driva energisystemets omvandling till förnybara och hållbara energikällor och därigenom minska klimatavtrycket från svensk energiproduktion. EnBW Sverige arbetar längs hela värdekedjan från planering, konstruktion drift och service. Företaget har som ambition att bygga, driva och långsiktigt äga sina projekt.

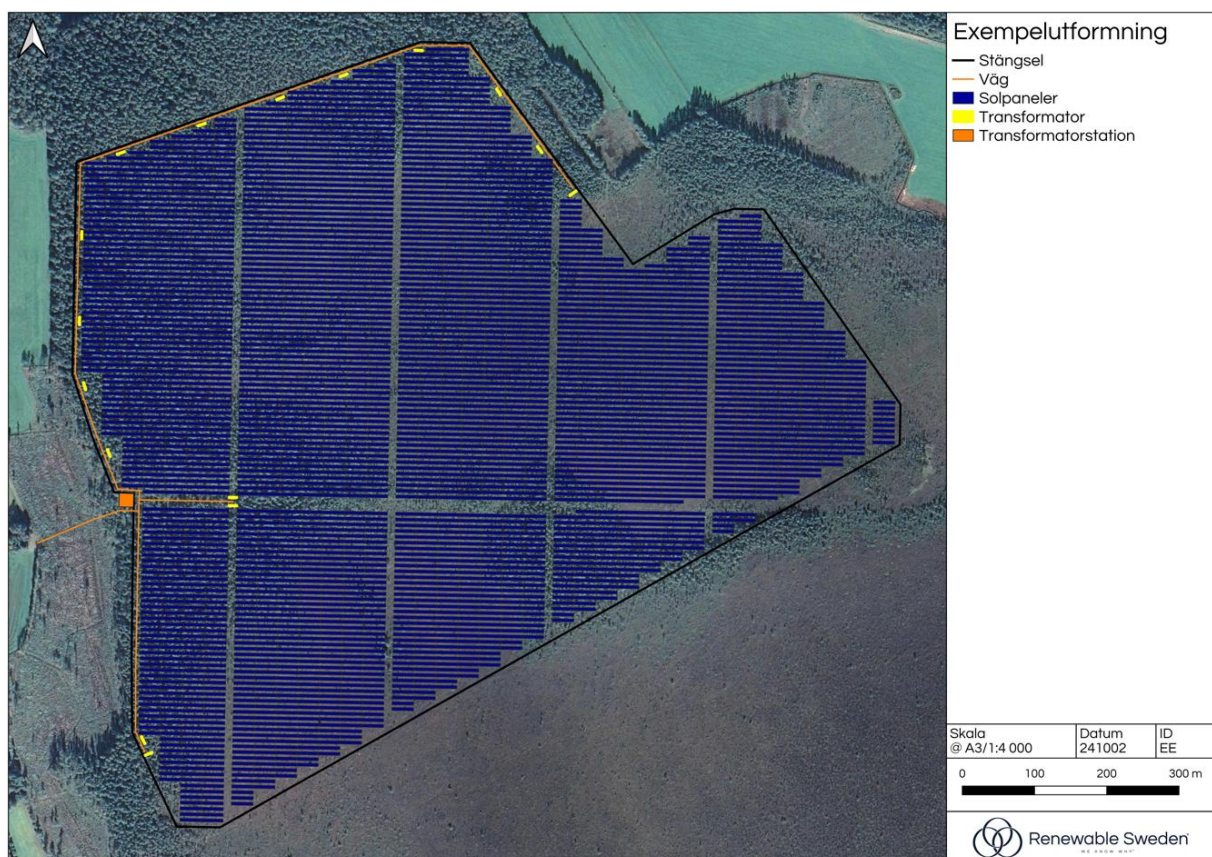
Idag driver EnBW Sverige åtta vindkraftparker med en installerad effekt om drygt 120 MW i hela Sverige och har en väl underbyggd projektutvecklingsportfölj för framtida investeringar. Projektutveckling av solparker pågår med planerad byggnation av två nya solparker under 2025 med en sammanlagd

planerad effekt på 61 MW och ytterligare cirka 1 400 MW planerad produktion under utveckling. Moderbolaget EnBW AG är ett av de största energiföretagen i Tyskland och driver sex solparker med en sammanlagd installerad effekt på över 1 000 MW, däribland landets största solpark Weesow-Willmersdorf.

2.3 Omfattning och utformning

Den yta som är aktuell för samråd uppgår till maximalt 80 ha. I senare skede kan det bli aktuellt att utesluta delar av området av byggtekniska skäl eller av hänsyn till skuggeffekter eller idag okända natur- och kulturvärden.

Anläggningen har en preliminär utformning enligt Figur 2. Detta utgör en exempelutformning som kan komma att ändras, exempelvis med avseende på vägdragning och placering av utrustning.

Figur 2. Preliminär utformning. Den exakta lokaliseringen av entré, väg, transformatorer och panelkonstruktioner bestäms under detaljprojektering. Nyanlagd tillfartsväg västerifrån syns i orange.

Etableringen omfattar anläggningsarbeten som sker inom och utanför verksamhetsområdet. Exempel på anläggningsarbeten är:

- Avverkning, stubbfräsning/-brytning och virkestransport från skogsområdet
- Schaktarbeten för anläggande av väg, kabelgravar, samt grundläggning för transformatorer
- Anläggande av stängsel
- Kabelförläggning
- Förankring och byggnation av panelstrukturer
- Montage av växelriktare, solpaneler och kablage

- Etablering av transformatorstation
- Anläggning av väg till verksamhetsområdet samt intern väg och uppläggningsytor

Eftersom verksamheten till stor del är lokaliserad på mossmark som har låg densitet, dvs är kompressibel, och har låg bärförmåga kan det krävas alternativa metoder för anläggningsarbetena. Nedan beskrivs anläggningsåtgärder och infrastruktur för verksamheten.

2.4 Avverkning och markberedning

Befintligt skogsbestånd samt sly kommer att avverkas inom verksamhetsområdet. Träd på myren, inom verksamhetsområdet, kommer att avverkas för att hindra skuggning och möjliggöra etableringen. I den mån det behövs så avlägsnas virke och stubbar från området. Majoriteten av den lågväxande vegetation på myren kommer att bibehållas.

2.5 Anläggning av väg och transporter

Verksamhetsområdet saknar idag en tillfartsväg. För att underlätta tillförsel av material, personal och arbetsmaskiner kommer en ny tillfartsväg att anläggas. Vägen förbinder befintlig grusväg med verksamhetsområdet västerifrån. En enklare väg bedöms kunna anläggas med en relativt rak sträckning på mark som idag används för skogsbruk. Föreslagen vägsträckning framgår av kartan i Figur 2 ovan. Sträckningen kan komma att avvika något från exempelutformningen.

Under etableringen av solparken kommer material behöva forslas till platsen och ut på mossen. Dessutom kommer anläggningsmaskiner behöva kunna arbeta i området, beroende på vilka konstruktionsval som görs. Mossens begränsade bärighet gör att tyngre arbeten sannolikt kommer behöva stöd av risbäddar, stockmattor (kavling), körplåtar eller liknande. Transporter skulle kanske kunna göras med bandvagn. Mindre banddrivna anläggningsmaskiner skulle eventuellt också kunna arbeta på mossen. Permanent väg anläggs enbart på fast mark, i verksamhetsområdets kantzoner.

Mossens farbarhet påverkas av årstid. Arbeta skulle kunna utföras under sommaren när marken är som torrast eller under vintern när det är tjäle i marken.

2.6 Inhägnad och övervakning

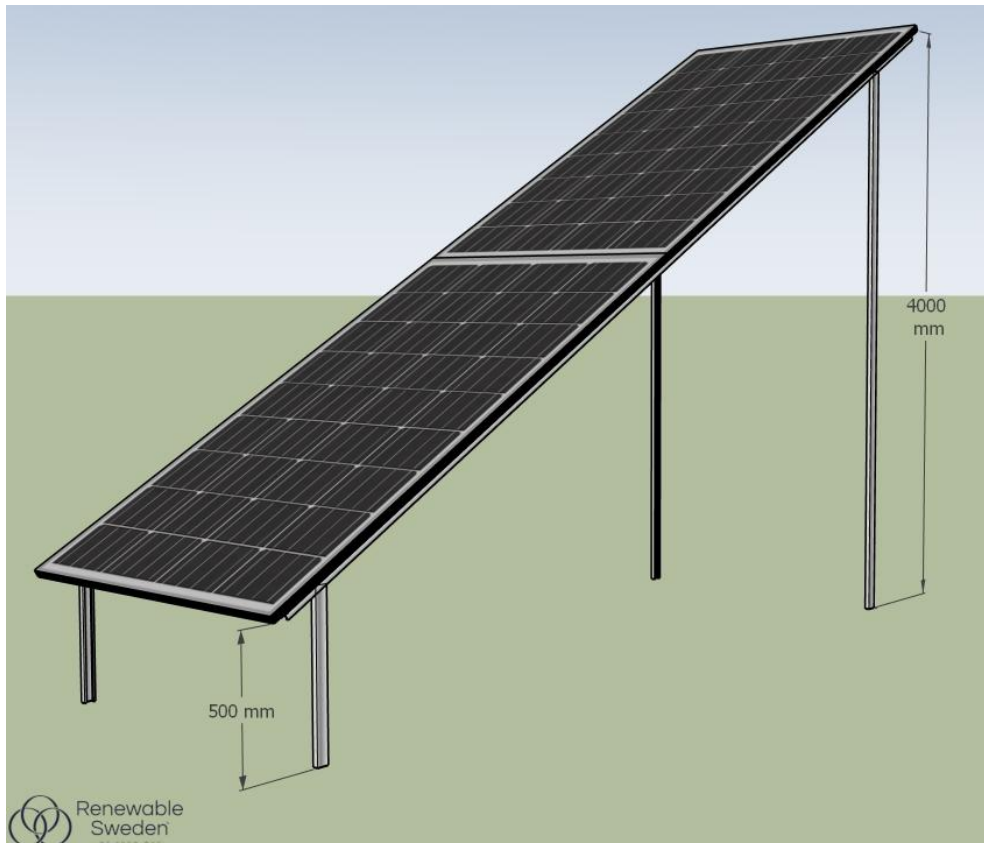
För att hindra obehöriga samt storvilt i verksamhetsområdet kommer ett metallstängsel uppföras, med en höjd om max 2,5 m. En glipa på 10–20 cm kommer att lämnas längst ned mot marken för att möjliggöra passage för småvilt. Låsta grindar kommer att monteras i anslutning till verksamhetsområdets entré. Området kommer eventuellt även behöva kameraövervakas och förses med larm för att minimera stöldrisken. Stolpar till stängslet förankras i marken. För exempel på förankringsmetoder, se avsnitt 2.7 nedan.

2.7 Förankring och byggnation

Solpanelerna fästs i första hand på stålkonstruktioner, se Figur 3, vilka förankras i marken. Geotekniska undersökningar har ännu inte genomförts men enligt preliminära bedömningar hämtade ur offentliga karttjänster tillhandahållna av SGU är jorddjupet minst 5 m i hela verksamhetsområdet. En lämplig förankringsmetod bestäms först efter en geologisk undersökning. Förhållandena på mossen innebär utmaningar för att hitta en lämplig förankringsmetod. Metoden skall både säkerställa acceptabel påverkan på hydrologi och naturvärden samtidigt som solpanelerna stabiliseras.

Exempel på förankringsmetoder som kan bli aktuella är pålning, jordskruv, diagonal infästning med stålspekt, borrning, träpålar, betongpålar, flytkroppar, fackverkskonstruktioner och andra eventuella metoder som kan vara lämpliga på mossmark. I undantagsfall kan förankringen behöva kompletteras med betongfundament.

Stålstrukturerna monteras preliminärt i öst-västlig riktning varpå panelerna monteras med optimal lutning åt söder (vanligtvis 25 – 35° lutning). Avståndet i nord-sydlig riktning mellan panelraderna är vanligtvis mellan fyra och åtta meter.

Figur 3. Exempel på stålkonstruktion för montage av paneler och elektrisk utrustning.

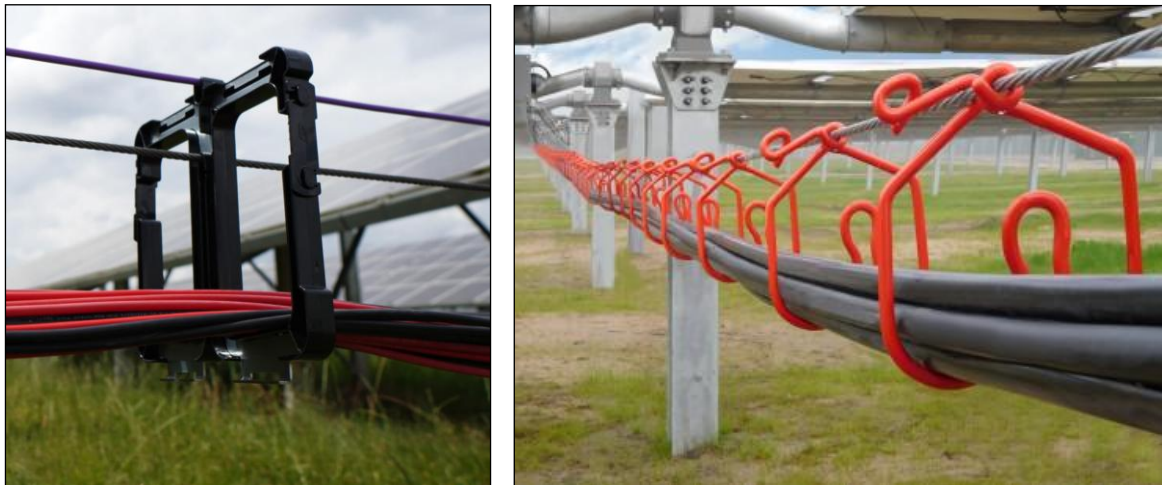
2.8 Panelmontage och anslutning av elektrisk utrustning

På stålkonstruktionerna monteras solcellspanelerna. Solcellspanelerna omvandlar solljus till likström. Likströmmen överförs med kablar som vanligtvis hängs upp bakom panelerna och ledstill närmsta växelriktare. När likströmmen når växelriktarna, ofta monterade på stålkonstruktionen, omvandlas likström till växelström.

Växelströmskablar markförläggs normalt i kabelgravar och leds till närmsta transformatorstation där växelströmmen uppgraderas från lågspänning till mellanspänning. Mellanspänningen är mer effektiv för överföring på längre sträckor och är anpassad för att kunna levereras ut på elnätet.

Vid kabelförläggning i blöta områden kan geotextil läggas i schakten eller en förstärkt ledningsbädd utformas. Förläggning i mossar eller våtmarker är dock något som brukar undvikas då anläggningsarbete och underhåll blir svårare. Det finns markabel som är tillverkad för att kunna ligga i sjöar och blöta områden men alternativa metoder kan behöva användas i och med svårigheterna och ingreppet det innebär att schakta i mossmark.

Alternativ till markkabel är luftkabel. Traditionellt fäst luftledning mellan stolpar i varierande material, vilket innebär ett mindre ingrepp i marken. Internationellt finns det även exempel på solparker där kablarna ligger i hängare som fästs i vajrar (eller liknande) längs med solstativen, se Figur 4

Figur 4. Exempel på kabelhängare från Gripple (vänster) (Gripple, u.å) och exempel på kabelhängare från CAB Products (höger) (CAB Products, u.å.)

Varje transformatorstation inhyses i en byggnad för vilken bygglov kommer att sökas. Ungefärliga mått på byggnaden är 3 x 4 x 5 m (H x B x L). Under detaljprojekteringen kommer det avgöras hur många transformatorstationer som behövs, exakt placering samt dess grundläggning och utvändiga dimensioner. Byggnaderna kommer att lokaliseras på fastmark i mossens utkanter.

Området för etablering av solparken ligger i ett koncessionsområde för elnät som ägs av EON Energidistribution AB. Dialog pågår med elnätsägaren angående anslutningsmöjlighet.

2.9 Drift och skötsel av anläggningen

Den tekniska livslängden för verksamheten som helhet uppskattas till ca 50 år. Solparker är i regel mycket driftsäkra anläggningar med ett begränsat behov av underhåll och service. Ingående komponenter kommer löpande att bytas ut efter behov för att säkra kontinuerlig drift. Anläggningen drivs obemannad och dess funktion kan kontinuerligt bevakas med ett automatiserat driftövervakningssystem. Driftpersonal kommer emellertid att besöka anläggningen för regelbunden tillsyn, besiktning och skötsel, samt felavhjälpande och planerat underhåll efter behov.

2.10 Skötsel av marken

Innan solparken anläggs kommer en skötselplan att tas fram. Skötselplanen kommer att beskriva hur marken ska skötas under driften samt hur biologisk mångfald kan bevaras. Den låga växtligheten på myren kommer ges möjlighet att återetablera sig efter anläggningsarbetet. Högre buskar och träd kommer att röjas kontinuerligt för att förhindra skuggeffekter.

2.11 Aveckling

När anläggningen anses har uppnått sin tekniska livslängd finns det i princip två alternativ för verksamhetsutövaren. Om avtal med markägaren och gällande miljötillstånd så medger, kan uttjänt

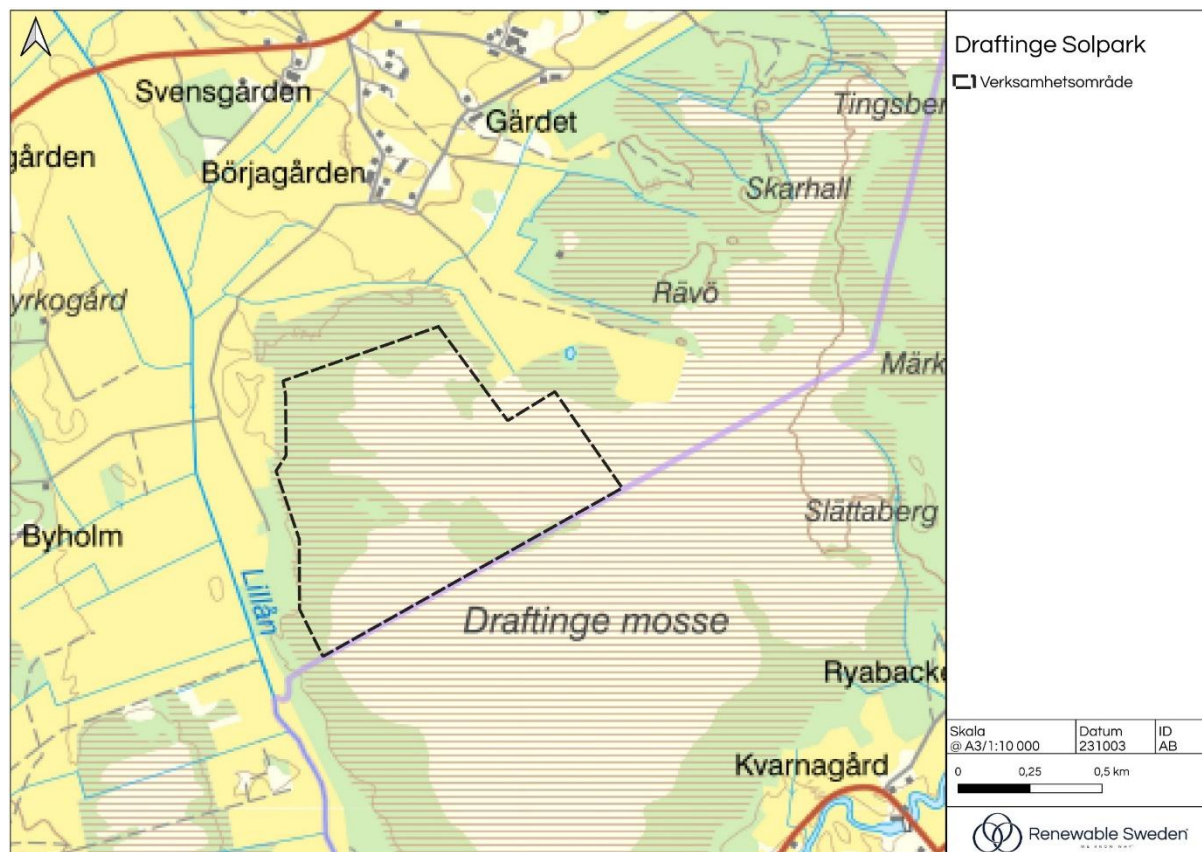
utrustning demonteras och ersätts med modernare motsvarigheter, för att på det sättet kunna fortsätta använda området för solparksdrift.

Om fortsatt solparksdrift inte skulle vara aktuellt kommer solparken i sin helhet att avvecklas. Det innebär att anläggningar som tillhör solparken samt all utrustning demonteras och avlägsnas från platsen. Intrånget i marken utgörs huvudsakligen av förankring för solpanelernas markstativ, elkablar, transformatorstationer, samt markslitage från transporter i området. Vid avveckling lämnas hårdgjorda ytor som vägar och uppställningsplatser kvar.

Återvinning av solceller och återställning av mark är en viktig del i solenergens miljöpåverkan i ett livscykelperspektiv. Solceller omfattas av EU-direktivet WEEE som gäller hantering av elektriskt och elektroniskt avfall. Direktivet säger att EU-länderna har ett producentansvar som innebär att medlemsländerna ska se till att det finns ett bra system för insamling och återvinning av solceller. Sverige lyder under EU:s WEEE-direktiv.

3 OMRÅDESBESKRIVNING

I detta kapitel beskrivs de fysiska, planmässiga och infrastrukturella förutsättningar som råder för etablering av en solcellspark i det aktuella området. Området där verksamheten planeras uppgår till totalt cirka 80 ha. Verksamhetsområdet framgår i Figur 5 nedan.

Figur 5. Verksamhetsområde.

3.1 Terräng och markanvändning

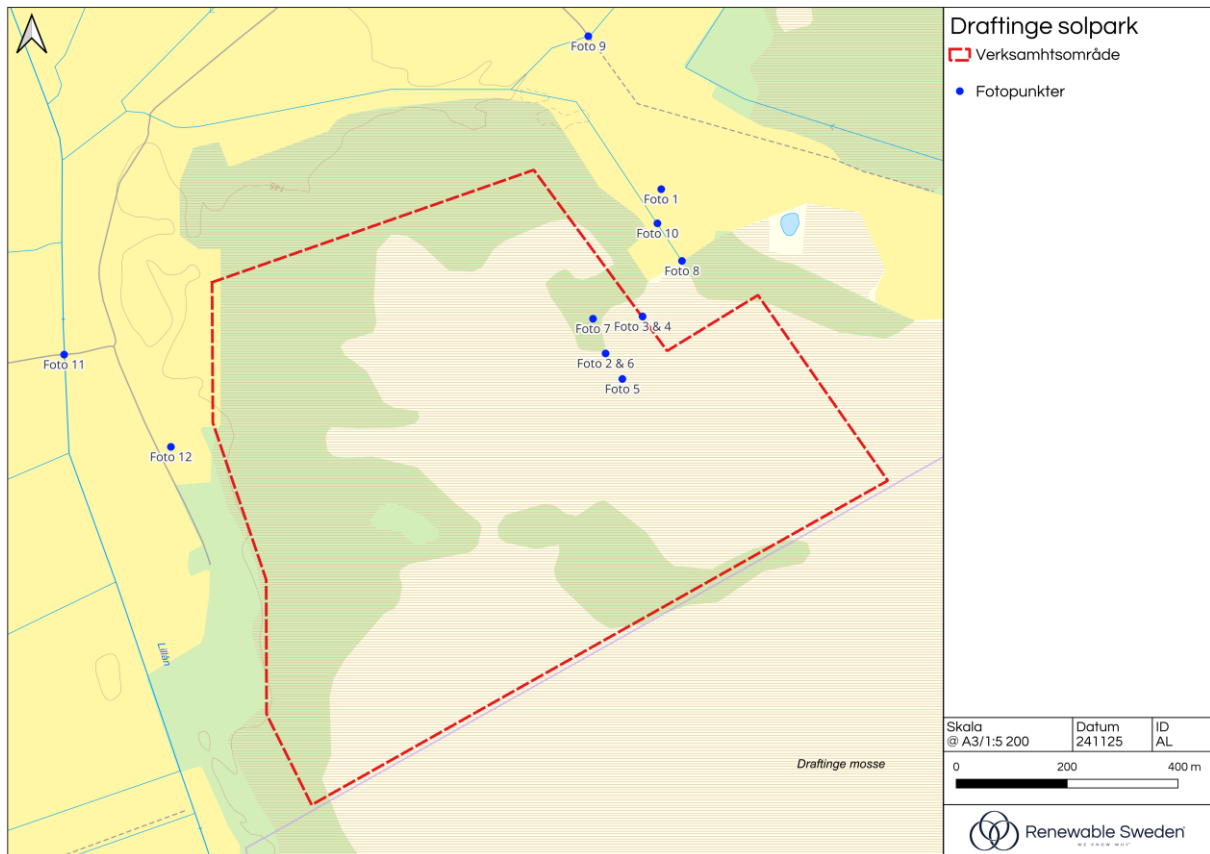
Verksamhetsområdet präglas av två olika biotyper; mossmark och skogsmark, se Figur 6 och Figur 6. I den mellersta och sydöstra delen av verksamhetsområdet återfinns mossmarksområdet *Draftinge mosse*. Draftinge mosse är en högmosse som i sin helhet uppgår till cirka 800 ha. Mossen är orörd i det avseende att det inte bedrivits torvbrytning och att den inte heller har utdikats. Draftinge mosse sträcker sig över kommungränsen, in i Värnamo kommun. Cirka 10 % av mossens totala yta berörs av den planerade verksamheten. I skogsbruksplanen beskrivs mossen som relativt växtlig, där äldre tallskog och mindre kärr återfinns (Södra, 2024). Undervegetationen domineras av odon, skvattram, tranbär och hjortron. I bottenkiktet finns vitmossor av olika arter.

Kantzonerna runt mossen utgörs av fast mark med skog i varierande ålder. Skogsmarken domineras av produktionsbarr men även viss lövskog finns. Enligt skogsbruksplanen nyttjas området av fåglar, särskilt skogshöns och tjäder. Många insekter, inte minst fjärilar, trivs i skogen (Södra, 2024). I skogsmarken finns flera grävda diken. Skogsmarken runt mossen omges i sin tur av jordbruksmark, som sträcker sig

från den nordöstra till den sydvästra sidan av fastigheten. Mossen och omgivande skogspartier arrenderas ut till jakt. Nedan följer ett antal miljöbilder från verksamhetsområdet och dess omgivning.

Figur 6. Satellitbild över verksamhetsområdet.

Figur 7. Karta med ungefärliga fotopunkter över presenterade bilder i dokumentet.

Foto 1. Landskapsbild tagen söderut. Både åkern och skogen tillhör fastigheten Draftinge 1:13 (4). Verksamhetsområdet ligger bakom skogen som syns i bild.

Foto 4. Panoramabild som visar den vidsträckta mossen, tagen västerut.

Foto 3. Bild visar undervegetationen på mossen.

Foto 2. Bild visar undervegetationen på mossen.

Foto 5. Bilden visar delar av mossen, ett jaktorn samt omkringliggande skog. Bild tagen mot nordost från ett jaktorn på mossen.

Foto 6. Bilden visar ett blött område på mossen.

Foto 7. Bilden visar skog av tall i verksamhetsområdet.

Verksamhetsområdet saknar idag tillfartsväg för tunga fordon, men området går att nå till fots via en gångbro över ett dike från jordbruksmarken nordost om verksamhetsområdet, se Figur 13. Skogen som växer strax väster om mossen går att nå via grusväg. I jordbrukslandskapet runt verksamhetsområdet löper grusvägar som nyttjas för jord- och skogsbruk.

Foto 8. Bilden visar den mindre överfarten där verksamhetsområdet kan nås till fots.

Foto 9. Nordost om verksamhetsområdet slingrar sig en grusväg. Bortom skogen till höger i bild ligger verksamhetsområdet.

3.2 Geologi

Markytorna är generellt låglänta, med små höjdförändringar. Enligt SGU:s jordartskartering består grundlagret i verksamhetsområdet till största delen av torv. En begränsad del av verksamhetsområdet täcks av postglacial sand-grus.

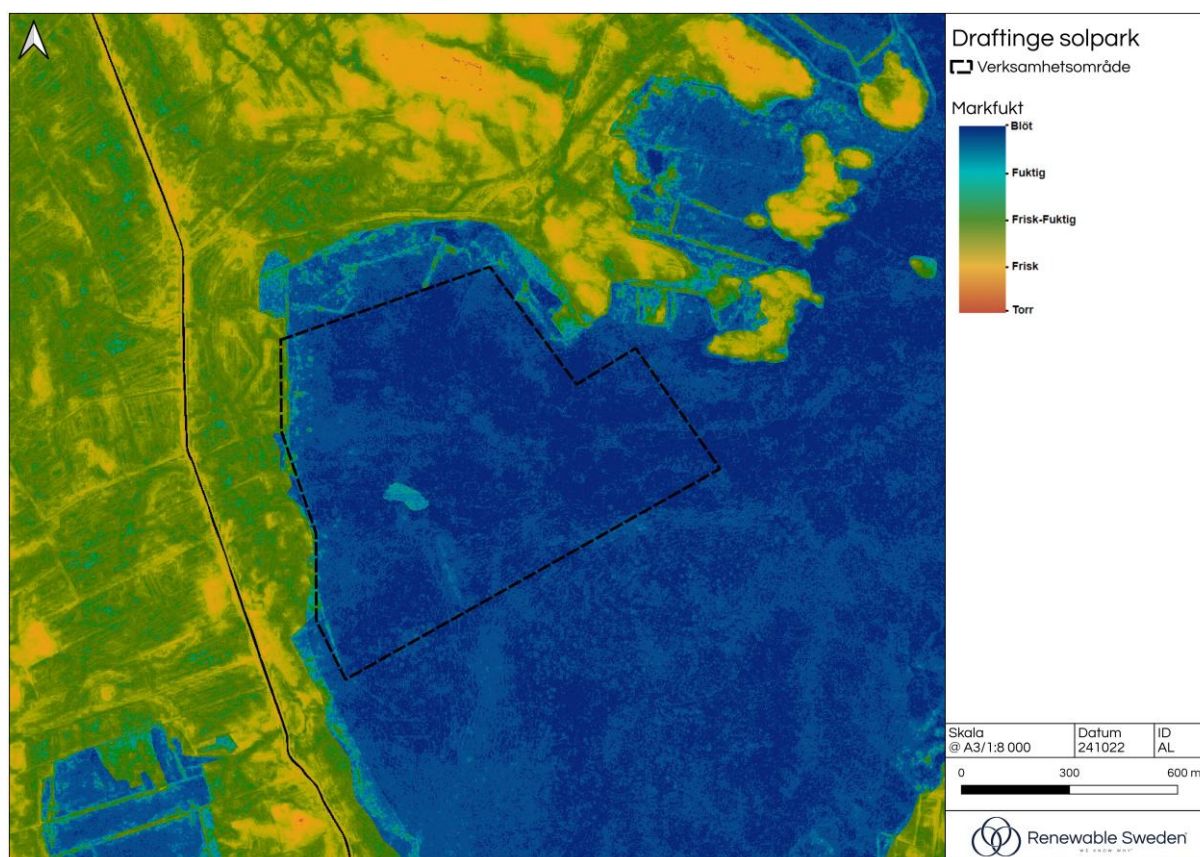
Det skattade jorddjupet är mellan 5–20 m, där den största delen av verksamhetsområdet uppgår till 5–10 m.

3.3 Hydrologi

Draftinge mosse är en så kallad högmosse vilket innebär att den reser sig ovan omgivande mark och endast tillförs vatten genom nederbörd i den delen. Under nivån för omgivande mark kan mossen tillföras ytvatten via inlopp och stå i kontakt med grundvatten, liksom att vatten kan avledas via utlopp som är naturliga eller genom avledande diken. Ingen antropogen markavvattning är känd på mossen.

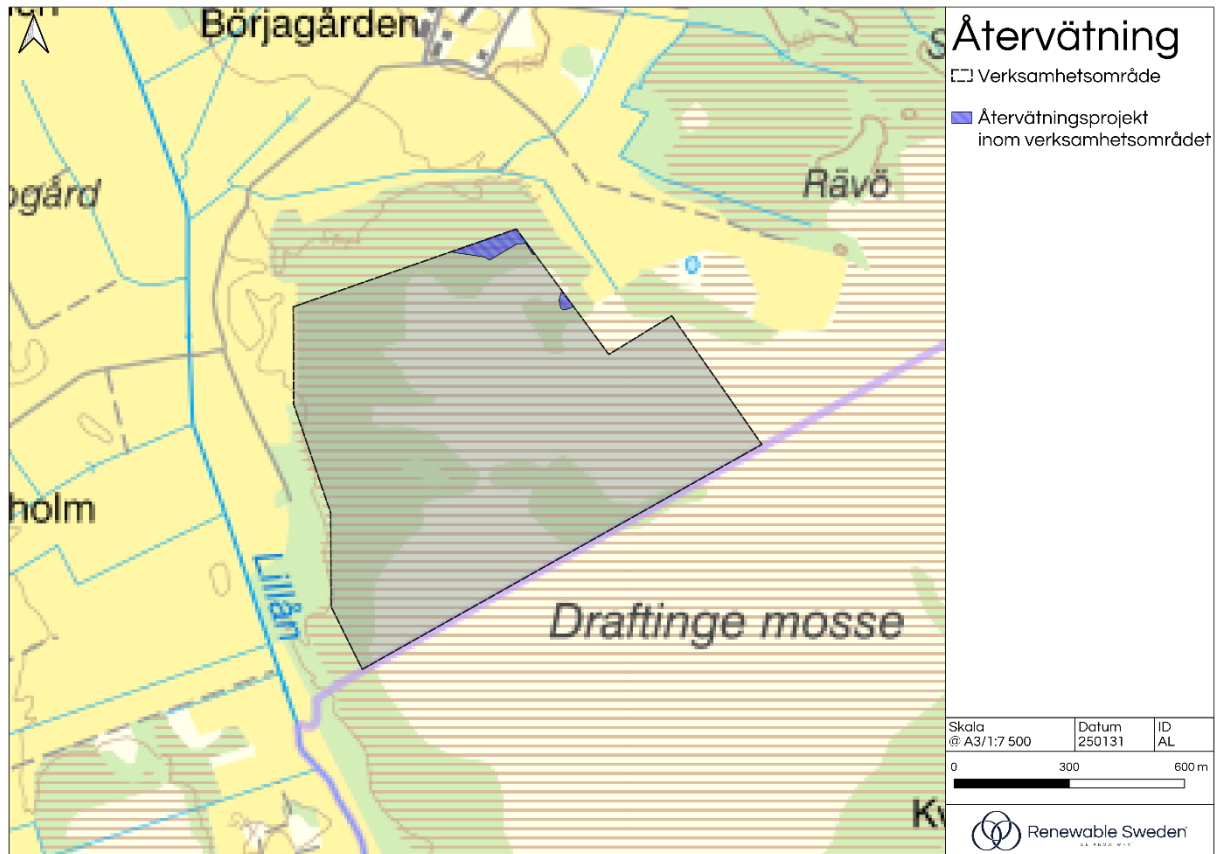
Skogsstyrelsens markfuktighetskarta visar att det råder hög fuktighet i mossen vilket kan förväntas då vatten inte avleds/avletts och torrlagts för bruk som torvtäkt.

Längs med den nordöstra delen av verksamhetsområdet återfinns ett öppet dike som rinner längst med områdets östra till nordvästra sida ut i Lillån. Längst den västra sidan, cirka 200 meter från verksamhetsområdet rinner Lillån söderut. Ett mindre grävt avvattningsdike återfinns mellan skogsmarken och jordbruksmarken.

Figur 8. Markfukt i verksamhetsområdet.

I skogen norr om verksamhetsområdet arbetar Skogsstyrelsen och markägaren med ett återvättningsprojekt. Detta innebär att diken pluggas igen för att skogen ska återfå sin våtmarkskaraktär. Åtgärden gynnar biologisk mångfald och minskar koldioxidutsläpp från marken. Återvätningens preliminära influensområde överlappar till liten del med verksamhetsområdet, se Figur 9. Solcellsparkens infrastruktur kommer att anpassas efter återvättningsprojektet så att exempelvis väg inte byggs på dessa ytor.

Figur 9. Ytor inom verksamhetsområdet som berörs av planerad återvätning.

Foto 10. Väster om området löper Lillån.

3.4 Kommunala planer

Solkraftsetableringar kan beröras av olika typer av planer, policys och andra styrdokument. Här redogörs översiktligt för vilka planer och mål som berör projekt Draftinge Solpark. Aktuellt område är inte detaljplanelagt.

3.1.1 ÖVERSIKTSPLAN

Under 2020 beslutade kommunfullmäktige i Gislaved att översiktsplanen är inaktuell i vissa delar. Kommunstyrelseförvaltningen har således fått i uppdrag att ta fram en ny, kommunomfattande översiktsplan under nuvarande mandatperiod (Dialog Gislaved kommun, 2023). Översiktsplanen från 2016 gäller dock fram till dess att en ny översiktsplan blivit antagen av kommunfullmäktige och beslutet vunnit laga kraft.

I gällande översiktsplan från december 2016 finns ett antal underlag, bland annat en plankarta och en utvecklingskarta. Verksamhetsområdet är inte utpekade för någon utveckling som står i konflikt med planerna för solparken, däremot är området markerat som värdefull våtmark i kommunens plankarta (Gislaved Kommun, 2016). Kommunen har inget tematiskt tillägg till översiktsplanen som berör förutsättningarna för anläggning av solparker, vilket kan förklaras av att storskaliga solparker fortfarande är en relativt ny företeelse.

3.1.2 HÅLLBARHETSSTRATEGI

Gislaved kommuns strategi för hållbar utveckling antogs våren 2021 (Gislaved Kommun, 2023). Strategin har sju prioriterade områden som härletts från Agenda 2030, de nationella miljömålen, barnrättskonventionen och en kartläggning av kommunens hållbarhet som genomfördes 2018. Ett av fokusområdena enligt kommunens hållbarhetsstrategi är förnybar energi.

I strategin anges att Gislaveds kommun år 2040 ska vara en plusenergikommun, vilket innebär att den lokala förnybara energiproduktionen ska överstiga den lokala användningen av energi. Det här ska ske genom en accelererad utbyggnad av solkraft, vindkraft och bioenergi. För att kunna följa utvecklingen följs strategin årligen upp med hjälp av kommunövergripande indikatorer för varje prioriterat område där resultatet av uppföljningen sammanfattas i en statusrapport. I statusrapport 2023 lyfts status för det prioriterade området *”en klimatneutral kommun driven av förnybar energi”*, där kommunen kommit fram till att indikatorn för målet endast visat på en marginell förändring. Kommunen sammanfattar att antalet solcellsanläggningar i kommunen har ökat exceptionellt, med 1100 %, samtidigt som den installerade effekten ökat med 550 procent. Den största ökningen sker i solcellsanläggningar med kapacitet under 23 kW och mellan 20–1000 kW.

3.1.3 REGIONALA ENERGI- OCH KLIMATMÅL

Länsstyrelsen i Jönköping län strävar mot att förverkliga sin vision om att bli ett klimatsmart plusenergilän före år 2045 (Jönköping, 2019). Inom ramen för detta mål är det länets ambition att uppnå självförsörjning med förnybar energi och samtidigt bidra till den övergripande energiomställningen. För att konkretisera det här arbetet har tre övergripande mål fastställts, varav två fokuserar på förnybar energi:

- Senast år 2045 är de totala utsläppen av växthusgaser från Jönköpings län lägre än 1 ton per invånare och år.
- Senast år 2045 producerar Jönköpings län mer energi än vad länet använder. Energin länet producerar är förnybar och mängden är minst 10 000 GWh/år.

För att nå visionen om att bli ett klimatsmart plusenergilän menar länsstyrelsen att det krävs en ökning av produktionen av sol-, vind- och biobaserad energi. Fram till 2030 är målet att länet ska vara på god väg mot 2045-visionen, och den förnybara energiproduktionen bör uppgå till minst 7 000 GWh.

Sedan början av 2000-talet har energianvändningen i länet legat inom intervallet 11 000 till 12 000 GWh per år. Elproduktionen i länet har ökat avsevärt sedan 1990, men motsvarar fortfarande en mycket liten del av länets samlade elbehov.

Energiproduktionen i länet uppgick år 2021 till ca 1 456 GWh (Statistiskdatabasen, 2021), där minst 1 131 GWh var förnybart. För att uppnå självförsörjning av energi och att generera ett överskott krävs en ökning av den förnybara energiproduktionen samtidigt som energianvändningen minskar.

3.5 Skyddade områden

Inom ramen för 7 kapitlet i miljöbalken kan mark- och vattenområden skyddas med olika former av områdesskydd såsom naturreservat, Natura 2000-områden, strandskyddsområden, nationalparker och specifika djur- eller växtskyddsområden.

Det finns inga utpekade skyddade områden inom verksamhetsområdet. Enligt uppgifter från handläggare i Gislaveds kommun är inga vattendrag inom verksamhetsområdet belagda med strandskydd (Dialog Gislaved kommun, 2023). Inte heller inom en radie av 100–300 m finns vattendrag som omfattas av strandskydd.

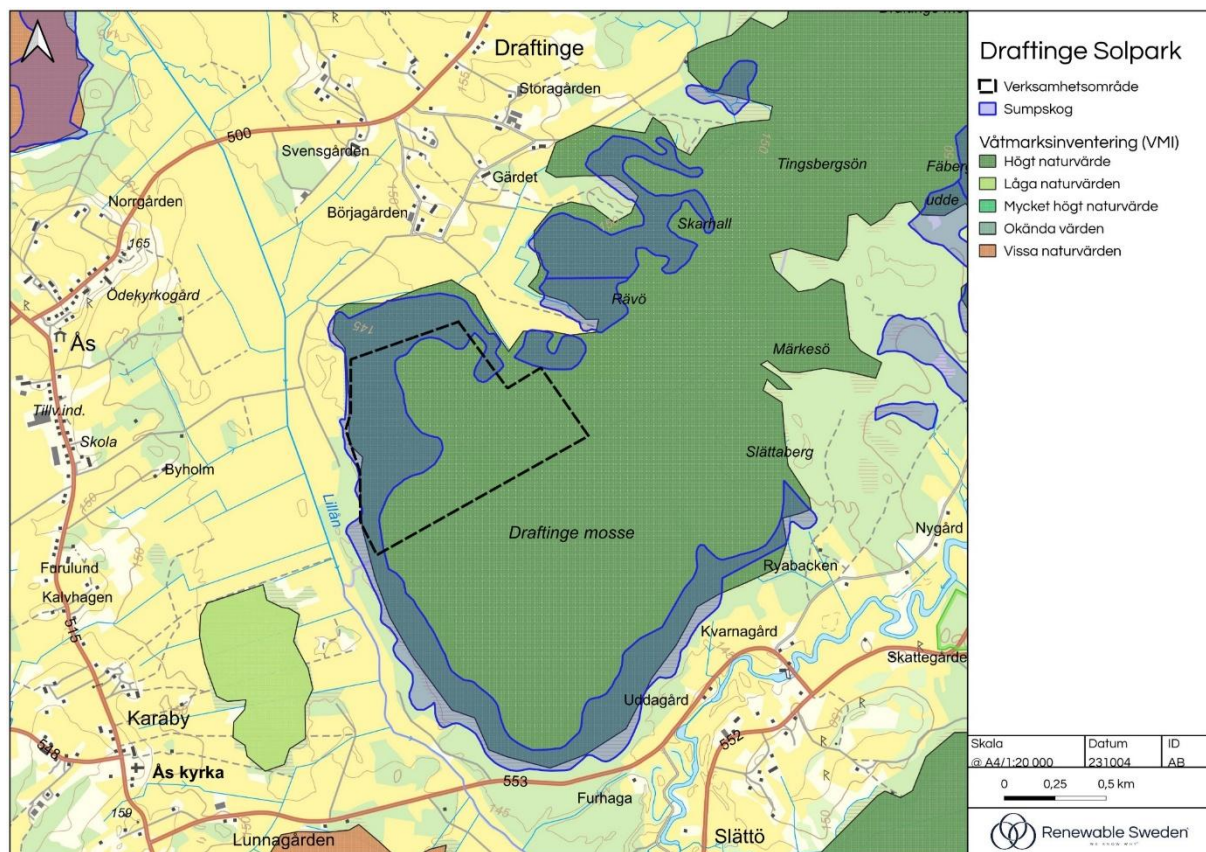
3.6 Naturvärden

Kända naturvärden, nyckelbiotoper, sumpskogar och känsliga arter i verksamhetsområdet har undersökts med hjälp av datakataloger från Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen. Det har ännu inte gjorts någon inventering av naturvärden eller skyddade arter inom ramen för projektet.

I verksamhetsområdet finns ytor som är klassade inom ramen för den nationella våtmarksinventeringen (VMI), samt ytor klassade som sumpskog, se Figur 10.

Den nationella våtmarksinventeringen är en omfattande kartläggning av landets våtmarker som pågått sedan 1980-talet. De inventerade våtmarkerna har klassats utifrån 4 naturvärdesklasser, klass 1 *Mycket högt naturvärde* till klass 4 *Låga naturvärden* (Gunnarsson & Löfroth, 2009). Våtmarksinventeringarna i Jönköpings län genomfördes mellan 1980–1986. Analysen är till större delen utförd med hjälp av flygbildstolkning samt till viss del bekräftad i fält, varför oklarhet råder kring om värden existerar i verkligheten samt i vilken grad. Våtmarksinventeringen ska användas med försiktighet då materialet till stor del är gammalt och oexakt. Draftinge Mosse är klassad med högt naturvärde (klass 2) i VMI och har inte inventerats i fält (Dialog Länsstyrelsen Jönköping, 2023).

Skogen runt mossens kanter är klassad som sumpskog. Även den geografiska informationen om sumpskog är oexakt men kan indikera förekomst av blöt skog med förutsättningar för naturvärden. Sumpskogsområden har i sig inget särskilt lagskydd utan behöver kompletteras med inventeringar i fält.

Figur 10. VMI och sumpskog inom verksamhetsområdet.

3.7 Djur och fåglar

All exploatering i naturmiljöer riskerar att påverka djur och fåglar negativt genom störningar och ianspråktagande av livsmiljöer. Ett uttag har gjorts av inrapporterade öppna observationer i Artportalen. Uttaget omfattar verksamhetsområdet och cirka 1 km runt dess yttre gräns, under perioden 2010–2023 (SLU, 2023). Sökresultatet visar en observation av Utter i Lillån (år 2019) som ligger inom 300 m från verksamhetsområdet. Det kan även konstateras att verksamhetsområdet hyser livsmiljöer för vilt. Verksamhetsområdet arrenderas ut för jakt, och ett antal jaktorn samt djurstigar har observerades under platsbesök i området.

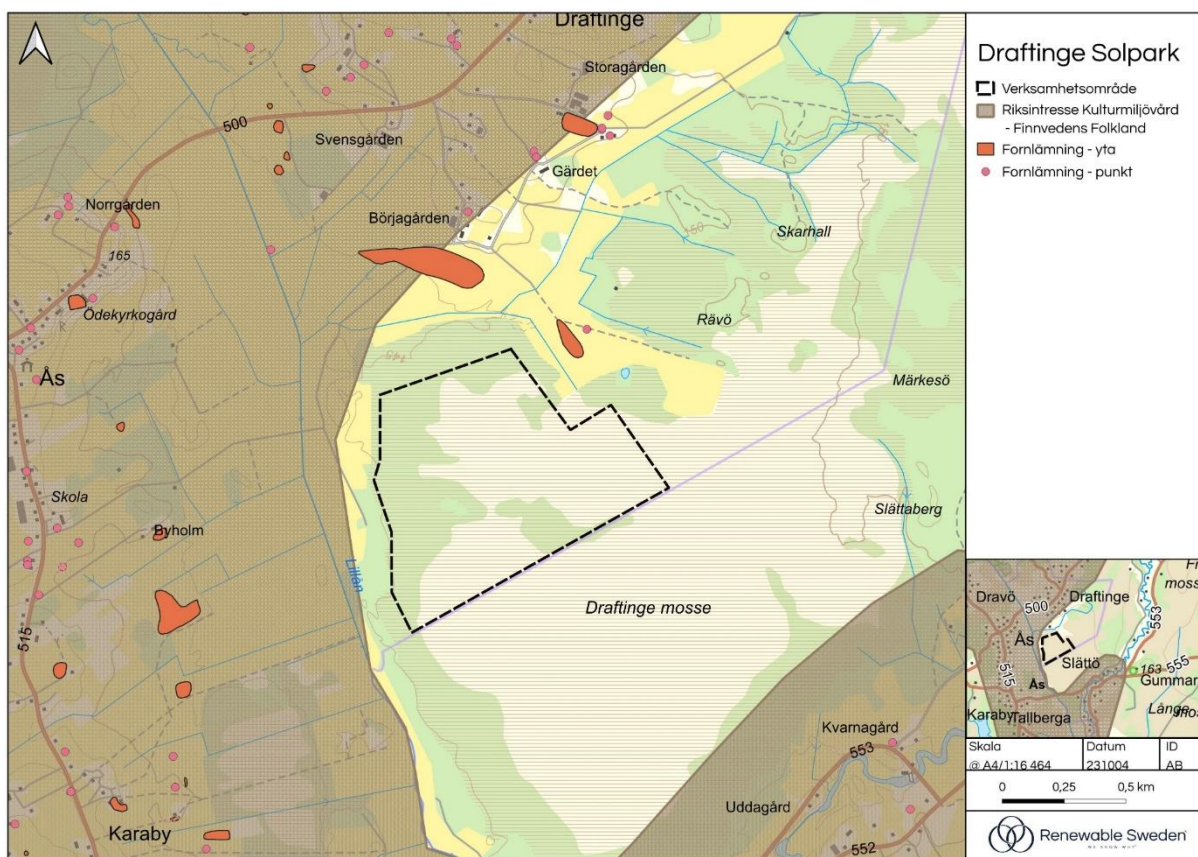
Ett särskilt uttag för att undersöka fågellivet vid Draftinge har även gjorts från Artdatabanken. Detta uttag inkluderade skyddsklassade fynduppgifter för ett område som omfattar verksamhetsområdet och cirka 1 km runt dess yttre gräns för perioden 2000–2024. Fokus låg på arter som är rödlistade eller är upptagna i fågeldirektivets bilaga 1.

Några av de fågelarter som observerats inom området är trana, havsörn, sångssvan, storspov, röd glada och spillkråka. Inrapporterade observationer från Artportalen kan vara oexakta och vad gäller fåglar så tyder observationer inte alltid på häckning. Totalt har 63 fågelarter som antingen är rödlistade eller upptagna i fågeldirektivets bilaga 1 noterats inom verksamhetsområdet med omgivande 1 km, varav 18 med häckningsindicer. Merparten av de påträffade arterna är noterade som rastande. Skogsbruksplanen nämner att det finns tjäder och ev. annan hönsfågel inom fastighetsområdet.

3.8 Kulturmiljö

Inom 150 m från verksamhetsområdet ligger ett riksintresse för kulturmiljövård, utpekad med stöd av 3 kap. 6 § Miljöbalken, se Figur 11.

Statusen som riksintresse innebär att exploatering och andra åtgärder endast får genomföras om de inte påtagligt skadar områdets kulturvärden. Riksintresset Finnvedens Folkland omfattar de sydostligaste delarna av Gislaveds kommun, samt de sydvästligaste delarna av Värnamo Kommun. Motiveringen till riksintresset är följande: "Centralbygd och kärnområde i ett småländskt folkland med tingsplats samt rik fornlämningsbygd med lämningar från stenåldern till yngre järnålder kring norra delen av Bolmens stränder." (Riksantikvarieämbetet, 1996). I Gislaved översiktsplan nämns att tillkommande bebyggelse noga ska anpassas till omgivande landskap och att all utveckling av området ska samverka med Värnamo kommun (Gislaved kommun, 2016).

Figur 11. Riksintresse för kulturmiljövård samt fornlämningar.

Inga kända fornlämningar finns inom verksamhetsområdet. Ett antal fornlämningar finns inom 300 m – 1 km från verksamhetsområdet, de flesta fynden omfattar boplatser, vägmärken och övriga fyndplatser.

3.9 Landskap

Landskapet i projektets närområde karaktäriseras av delvis kuperad terräng med bördigt jordbrukslandskap och enstaka skogspartier. Verksamhetsområdet ligger flackt, cirka 147 m över havet. Cirka 1 km väster om området finns byn Ås som sluttar ner mot Lillån i öster med skogen runt Draftinge mosse som fond.

Det finns öppna siktlinjer i riktning mot verksamhetsområdet från Ås och omkringliggande gårdar, men Draftinge mosse syns inte då den planerade solcellsparken omgärdas av skog. Längs den nordvästra

delen av verksamhetsområdet har skog avverkats/gallrats längs en cirka 300 m lång remsa, fram till verksamhetsområdets yttre gräns.

På den västra sidan om verksamhetsområdet återfinns flack jordbruksmark och här rinner även ett biflöde till Lillån. I syd till öst sträcker sig den resterande delen av Draftinge mosse och tall- och grandominerande skogsmark. Norr om verksamhetsområdet är jordbrukslandskapet mer böljande i sin karaktär.

Foto 11. Landskapsbild tagen väster om verksamhetsområdet, i riktning mot nordöst. Bakom skogen till höger ligger verksamhetsområdet

3.10 Boendemiljö

Bebyggelsen runt verksamhetsområdet är i huvudsak koncentrerad till tätorten Bredaryd som ligger cirka 6 km söder om den planerade solparken. De närmsta mindre samhällena från verksamhetsområdet är Draftinge och Ås. Draftinge ligger cirka 1,3 km nordöst om verksamhetsområdet. Här finns mindre gårdar, bostadshus samt betes- och jordbruksmark. Cirka 1,5 km från den västra delen av verksamhetsområdet ligger samhället Ås. Här återfinns utspridda gårdar, en skola samt två kyrkor. Avståndet mellan de närmsta bostäderna och verksamhetsområdet är cirka 450 meter.

3.11 Friluftsliv och allemansrätt

Inom verksamhetsområdet finns inget riksintresseområde för friluftsliv, däremot används området för jakt av ett lokalt jaktlag. Fågelskådning förekommer i omgivningarna. Det finns inga tydliga tecken på att verksamhetsområdet används för friluftsliv då inga vandringsleder inom eller i närhet av den planerade solcellsparken har observerats. Området bedöms därmed inte nyttjas för friluftsliv i någon större utsträckning. Marken är dock allemansrättsligt tillgänglig mark.

3.12 Allmänna intressen

Verksamhetsområdet ligger inom ett riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9§ miljöbalken. Riksintresset avser Minimum Sector Altitude (MSA) som berör tillåten bygghöjd runt flygplats. Verksamhetsområdet omfattas även av stoppområde för höga objekt. Båda dessa intressen är relaterade till flygverksamhet och objekt i luftrummet.

4 KONSEKVENSER AV VERKSAMHETEN

I detta kapitel beskrivs kortfattade konsekvenser som kan uppstå av verksamheten. Bedömningarna är preliminära och kommer att utvecklas i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) när samråd och utredningar är färdigställda. Även lämpliga skyddsåtgärder kommer att presenteras i MKB när det är färdigställt vilka byggtekniska metoder som kommer att användas.

4.1 Landskap och boendemiljö

Verksamhetsområdet är till stor del skymt av omkringliggande skog som skapar avskärmningseffekter kring området. Verksamhetsområdet har så långt som möjligt planerats så att en skogsridå ska lämnas och skymma sikten mot solparken. Däremot kan delar av solparken komma att skymtas från enskilda platser, främst platser som ligger på högre höjd, väster om verksamhetsområdet. Att bibehålla en trädridå kring solparken kan hjälpa till att skapa ett insynsskydd eller bryta upp siktlinjer där den visuella påverkan bedöms påverka landskapsbilden. I de delar där skog har avverkats längs verksamhetsområdets kant kan det bli aktuellt att komplettera med ett planterat insynsskydd. Eftersom verksamheten till övervägande del kommer att vara omgärdad av skog väntas den inte innebära någon väsentlig påverkan på landskapet.

4.2 Friluftsliv och allemansrätt

En solparks påverkan på friluftsliv och rekreation kan dels bestå i ianspråktagande av mark som är av värde för friluftsliv och rekreation, dels av förändrad landskapsbild och därtill ett förändrat upplevelsevärde från omkringliggande områden. Att barriärer skapas genom inhägnader är också en aspekt som kan påverka friluftslivet negativt.

Verksamhetsområdet kommer att inhägnas och området blir därmed inte tillgängligt för allmänheten. Jämfört med nuläget blir det alltså en inskränkning i allemansrätten efter att solparken etablerats. Som en följd av detta påverkas möjligheten att bedriva friluftsliv i området. Då området idag inte utgörs av något attraktivt område för det rörliga friluftslivet bedöms påverkan på densamma att bli mycket begränsad. Störst påverkan i detta avseende kan förväntas på jakten som inte längre kan bedrivas i området.

4.3 Hydrologi

Mossen utgör en våtmark med i dagsläget opåverkad hydrologi. De hydrologiska förhållandena kan potentiellt störas i och med etablering av verksamheten. Det kommer dock inte bli aktuellt med någon markavvattnings. För att utreda de faktiska konsekvenserna behöver områdets hydrogeologi utredas närmare och de byggtekniska metoderna fastställas.

Skogsstyrelsens återvätningsprojekt bedöms inte påverka utformningen av solparken i någon större utsträckning men placering av vägar och solpaneler kan behöva revideras till viss del för att anpassas efter dessa förutsättningar.

4.4 Naturmiljö

Att anlägga och driva en solpark på mossmark innebär påverkan på naturmiljön i etableringsområdet. All skog avverkas inför byggnation och under driften hålls vegetationen kortvuxen för att undvika skuggeffekter. Mossens undervegetation kan ta skada vid etablering och vid demontering då marken är känslig, blöt och har låg bärighet. Skador kan uppstå på grund av transporter, grundläggning av stålprofiler och nedläggning av kablar. I vilken utsträckning marken kan komma att påverkas är beroende av vilken grundläggningsmetod som väljs. Återhämtningen på myren efter avveckling kan komma att ta lång tid, då spår från eventuella markarbeten och transporter på mossen kan vara synliga under lång tid. Det är centralt i det kommande arbetet att fastställa grundläggnings- och anläggningsmetoder samt skyddsåtgärder som minimerar påverkan på naturmiljön på mossen.

Verksamhetsområdet omfattas inte av områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken eller riksintresse för naturvård enligt 3 kap. miljöbalken. Dock får mossen anses vara en känslig biotop som kräver särskild hänsyn.

4.5 Djur och fåglar

Exploatering i naturmiljöer riskerar att påverka fåglar samt annat djur- och växtliv negativt, främst genom störningar och ianspråktagande av livsmiljöer. Enligt en rapport framtagen av RISE (Research Institute of Sweden) och i samarbete med Ecogain, försvinner många arter från parkområdet under byggnationsstadiet. Efter att parken står klar kan flera av arterna dock återkolonisera området, beroende på parkens utformning. Genom förändringarna i ekologiska strukturer och nya tekniska strukturer kan en färdigställd solcellspark försämra livsmiljöerna för vissa arter, men också skapa lämpliga livsmiljöer för andra arter (Råberg, 2021).

3.1.4 VILDA DJUR

Störningseffekter på vilda djur kan väntas uppkomma särskilt under byggnationen, då dessa kan förväntas undvika området på grund av transporter, buller och mänsklig aktivitet. Även under avveckling kan denna typ av störningar uppstå. Under drift kan större delen av de smådjur som lämnat området förväntas återetablera sig. Under drift kan dock negativa effekter uppkomma, främst på större däggdjur, som inte kan ta sig under eller över staketet.

3.1.5 FÅGLAR

Draftinge Mosse är klassad som en våtmark med högt naturvärde inom den nationella våtmarksinventeringen (VMI), och det speglas i det höga antalet fågelarter som förekommer i området. Från de observationer av fåglar som är inrapporterade i Artportalen kan det konstateras att Draftinge mosse med omnejd är en rastlokal för fåglar, det vill säga att fåglar vistas där vintertid eller under sin flyttning på våren och hösten. Det kan tänkas att de fuktigare partierna av verksamhetsområdet används för födosök och eventuellt som spelplats för hönsfågel, medan skogen fungerar som boplats för vissa arter. Solparken kommer under byggnation samt till viss del under drift orsaka en minskning av födosöksområde samt revir för flera fågelarter.

Det finns flera osäkerheter kopplade till verksamhetens påverkan på fågelfaunan. Dels är det inte helt klarlagt vilka arter som förekommer, dels är det osäkert hur de aktuella arterna i praktiken påverkas. Den forskning som finns på området är uteslutande genomförd i andra länder och som regel i andra typer av habitat än det aktuella verksamhetsområdet.

4.6 Kulturmiljö

Verksamhetsområdet sammanfaller inte direkt med några kulturmiljöintressen, däremot återfinns ett riksintresse för kulturmiljövård i nära anslutning till området – Finnvedens Folkland. Avståndet till riksintresset för kulturmiljövård bedöms vara tillräckligt stort för att det inte ska finnas risk att etableringen medför någon fysisk påverkan på riksintresset. Den påverkan som skulle kunna uppstå är enbart visuell. Den trädridå som kommer att finnas mellan verksamhetsområdet och omgivande landskap kommer dock att begränsa eventuell synlighet markant. Sammantaget bedöms verksamheten kunna anläggas och drivas utan betydande konsekvenser för kulturmiljön så länge skogen ger insynsskydd.

5 REFERENSER

- CAB Products. (u.å.). *CAB Solar Cable Management*. Hämtat från <https://www.cabproducts.com/solar/>
- Dialog Gislaved kommun. (Augusti 2023). Dialog via epost med Claudia Andersson på Gislaved kommun angående strandskydd.
- Dialog Gislaved kommun. (September 2023). Dialog via epost med Niklas Lidström på Gislaved kommun angående översiktsplan.
- Dialog Länsstyrelsen Jönköping. (September 2023). Dialog via epost med Yvonne Liliegren på Länsstyrelsen Jönköping angående VMI.
- Gislaved Kommun. (2016). Karta: Intresseområden (Underlag ÖP16).
- Gislaved kommun. (2016). Kommunomfattande översiktsplan - ÖP16 - Gislaved kommun.
- Gislaved Kommun. (2023). Uppföljning av strategin för hållbar utveckling.
- Gripple. (u.å.). *CableSmart System - Faster, safer cable management*. Hämtat från <https://www.gripple.com/products/solar-solutions/cablesmart-range/>
- Gunnarsson, U., & Löfroth, M. (2009). Våtmarksinventeringen - resultat från 25 års inventeringar.
- Jönköping, L. (2019). *Klimat- och energistrategi för Jönköpings län*. Länsstyrelsen Jönköping.
- Riksantikvarieämbetet. (1996). Riksintressen för kulturmiljövården - Jönköping län (F). Hämtat från https://www.raa.se/app/uploads/2023/01/J%C3%B6nk%C3%B6ping-F_riksintressen.pdf
- SLU. (2023). *Artdatabanken*. Hämtat från Artportalen: <https://artportalen.se/ViewSighting/SearchSighting>
- Statistiskdatabasen. (2021). *Elproduktion och bränsleanvändning (MWh), efter län och kommun, produktionssätt samt bränsletyp. År 2009 - 2021*. Hämtat från SCB: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__EN__EN0203__EN0203A/Prodb rEI/
- Södra. (Maj 2024). Skogsbruksplan Gislaved 1:13.
- GIS material: Skogsstyrelsen, Google, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Länsstyrelsen, Gislaved kommun, Energimyndigheten m.fl.